

การพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้โดยการผสมผสานทฤษฎี
การเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมและกลุ่มปัญญานิยมต่อผลการเรียนวิชาดนตรีไทย
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

The Development of Learning Management Strategies
by Combining Behavioral Learning Theory and Cognitive
Theory on Thai Musical Learning Outcome of Thai Music

เมตตา พลประถม
Metta Phonptom

นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขายุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ โดยการผสานทฤษฎีการเรียนรู้ ศึกษาผลการใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ โดยการผสานทฤษฎีการต่อผลการเรียนวิชาดนตรีไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยพิจารณาจาก ผลการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีไทยของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้น ผลการศึกษาเปรียบเทียบทักษะดนตรีไทยของนักเรียนก่อนและหลังเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์ และผลการศึกษาเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนที่ได้เรียนก่อนและหลังเรียน

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีไทย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในศึกษาที่ใช้ในการศึกษามี 3 กลุ่ม ได้แก่ ครูภูมิปัญญาดนตรีไทย ครูที่สอนดนตรีไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ปีการศึกษา 2555 และ อาจารย์สอนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษา โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง พบว่าสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนไม่ปรากฏขั้นตอนที่ชัดเจนแล้วครูผู้สอน การจัดการการเรียนรู้ควรมีขั้นตอนที่ชัดเจนมีการแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา ควรใช้สื่อการสอนที่เป็นแบบฝึกทักษะและควรมีการจัดสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรีไทย

ระยะที่ 2 การพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ การพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้โดยการผสานทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมและทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยมต่อผลการเรียนวิชาดนตรีไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้กำหนดกระบวนการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ ออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ 1) วิเคราะห์การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีไทย 2) สังเคราะห์ยุทธศาสตร์และ 3) ตรวจสอบยุทธศาสตร์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้แบบประเมินและแบบตรวจสอบพิจารณาค่าความสอดคล้องของเครื่องมือ พบว่าได้ยุทธศาสตร์หลัก คือ กระบวนการจัดการการเรียนรู้ซึ่งสังเคราะห์ได้ 5 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นที่ 1 กลไกแห่งการรับรู้ ขั้นที่ 2 การสาธิต ขั้นที่ 3 ฝึกปฏิบัติ ขั้นที่ 4 ทบทวน

ผลงาน และขั้นที่ 5 สรุปผลงาน และยุทธศาสตร์รอง คือ แนวทางสนับสนุนกระบวนการจัดการการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) การจัดกลุ่มสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน 2) การใช้แบบฝึกทักษะดนตรีไทย และ 3) การจัดสภาพแวดล้อม

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 โรงเรียนห้วยดงรัฐชนูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 ได้มาจากการเลือกแบบการสุ่มจำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ 1) แผนการจัดการการเรียนรู้ 2) แบบฝึกทักษะวิชาดนตรีไทย 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัยจำนวน 40 ข้อ 4) แบบวัดทักษะดนตรีไทย และ 5) แบบสอบถามเจตคติที่มีต่อการเรียนดนตรีไทยซึ่งเป็นแบบสอบถามด้วยคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) พบว่า 1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 2) นักเรียนมีทักษะดนตรีไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 3) นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนดนตรีไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

คำสำคัญ : การพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้, การผสมผสานทฤษฎี, การเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม, กลุ่มปัญญานิยม, การเรียนวิชาดนตรีไทย.

Abstract

The purposes of this study were: to developed learning management strategies by combining behavioral learning theory and cognitive theory in order to enhance Thai music learning achievement of secondary school students, and to investigate the results after using the developed learning management strategies us considered by the following aspects; to study and compare Thai music learning achievement of the students before and after using the strategies, to study and compare the students' Thai music skills before and after using the

strategies, and to compare attitudes the students towards Thai music learning before and after using. The developed findings were as follows:

Phase I : Studying the conditions of Thai music learning management The population used in the study were divided into 3 groups: 1) Thai music wisdom teachers, 2) Thai music teachers in secondary schools in The Office of Secondary Educational Service Area Office 41 in academic year 2012. and 3) Thai music teachers in university level. As the results, nowadays the clear instruction steps were un clear therefore they showed be determine with the device groups of learners to appropriate for the subject nature including instructional media , skill practice exercise and musical environment management for learning activities. The research instrument were interview forms.

Phase II : Developing the learning management strategies There were three steps: 1) to analyze conditions of Thai music learning management, 2) to synthesize the strategies, and 3) to examine the strategies verification by the experts. The research instruments were evaluation forms and item objective congruence forms. The key strategies development were divided into 3 steps: 1) Thai music learning condition analysis, 2) The strategies synthesis, and 3) verification step by the experts. As the results, the 5 principle strategies steps were formed which step 1: perception process, step 2: demonstration watching, step 3: practice, step 4: revision and step5: conclusion. The subordinate strategies for supporting activities were ; 1) peer tutoring group , 2) skill practice usage, and 3) environment management.

Phase III : Studying the results after using the learning management strategies The samples, randomly selected, were 40 grade 7 students of Huadongratchanupatam School in The Office of Secondary Educational Service Area Office 41. The research instruments consisted of learning management plans, Thai music exercises, achievement tests, Thai music skill evaluation forms, and attitude questionnaires towards Thai music learning.

The results were as follows:

1) The comparison of Thai music learning achievement of the students showed that their achievement after using the strategies was higher than the one before and not less than 80% percent.

2) The comparison of the students' Thai music skills revealed that in skills after using the strategies were higher than the one before and not less than 80% percent.

3) The comparison of the students' attitudes towards Thai music learning showed that their opinions after using the strategies were higher than the one before in terms of feeling and behavior with high level.

Keywords : The Development of Learning Management Strategies, Combining, Behavioral Learning Theory, Cognitive Theory, Thai Musical Learning Outcome of Thai Music

บทนำ

ดนตรีเป็นสื่อภาษาสากลเป็นเครื่องจรรโลงใจทั้งยามทุกข์ยามสุขตั้งแต่เกิดจนตายทุกชาติทุกภาษาจะมีการสร้างสรรค์ดนตรีขึ้นประจำกลุ่มของตนจนกลายเป็น

ลักษณะเฉพาะในปัจจุบันวงการแพทย์ได้นำคุณประโยชน์ของดนตรีไปรักษาผู้ป่วยด้านดนตรีบำบัดมีการวิจัยว่าเสียงดนตรีจะช่วยลดความดันโลหิตของผู้ป่วยให้ต่ำลงได้ด้วย งานวิจัยการเปรียบเทียบบุคลิกภาพทางอารมณ์ระหว่างนักศึกษาที่เรียนดนตรีไทยและไม่ได้เรียนดนตรีไทยของ อูสา สุทธิสาคร (2543) ได้กล่าวผลว่านักศึกษาในกลุ่มที่เรียนดนตรีไทยสามารถสร้างบุคลิกภาพทางอารมณ์ทางด้านความเข้าใจตนเอง รู้จักผู้อื่นการปรับตัวและการจัดการกับความเครียดสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เรียนดนตรีไทย กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 4) ได้จัดการศึกษาโดยกำหนดให้โรงเรียนยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้วิชาดนตรีไทยอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยจัดเป็นสาระพื้นฐานและสาระเพิ่มเติม เนื่องจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะชื่นชมความงามมีสุนทรียภาพขณะเดียวกันดนตรีไทยมีคุณค่าที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทยโดยครูเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียน

หลักในการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้วิชาดนตรีไทยผู้วิจัยได้นำแนวคิดพื้นฐานมาจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนดนตรีไทยและการศึกษาเอกสารมาพัฒนาเป็นยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ วิชาดนตรีไทย การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือการนำความคิดไปสู่การปฏิบัติ (Learning by Doing) โดยการสังเคราะห์ขั้นตอนการสอนทักษะปฏิบัติซึ่งประกอบด้วยซิมพ์ซัน แฮร์โร และเดวิส ทิศนา ขัมมณี (2548 : 243-246) และแนวการสอนดนตรีไทยของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) 4 ขั้นตอน 18 ประการซึ่งครูหลวงฯ คือต้นแบบของผู้ที่เปี่ยมไปด้วยปรัชญาด้านดนตรีอย่างครบถ้วนท่านได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถยอดเยี่ยมในการสอนดนตรีไทยแนวคิดการสอนดนตรีไทยของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) นี้สอดคล้องกับทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไคด์ ที่มีการฝึกย้ำซ้ำทวนตลอดเวลาเป็นขั้นตอนในกระบวนการจัดการเรียนรู้(อัษฎาวุธ สาคริก. 2550 : 11) กล่าวว่าคุณสมบัติของผู้เรียนดนตรีและความสำเร็จของนักดนตรีมิได้ขึ้นอยู่กับความ

สามารถส่วนตัวหรือฝีมือในการบรรเลงดนตรีแต่เพียงอย่างเดียวยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่น ๆ และปัจจัยอีกหลายประการ ผู้วิจัยเห็นสอดคล้องกับคำกล่าวนี้นี้จึงได้พัฒนาแนวทางสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนรู้คือ การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและการเชื่อมโยงระหว่างองค์ความรู้เก่าและองค์ความรู้ใหม่ภายใต้ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ การจัดกลุ่มสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนภายใต้ทฤษฎีวิวัฒนาการเชิงสังคมของไวท์ฮอสดส์เป็นการสอนที่มุ่งเน้นสำหรับนักเรียนที่เรียนวิชาทักษะนักเรียนมีวัยเดียวกันเรียนรู้ในเรื่องเดียวกันทั้งสอง ทฤษฎีเป็นทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยมและสิ่งที่เป็นรูปธรรมของการจัดการเรียนรู้คือแบบฝึกทักษะเพื่อให้ นักเรียนได้ศึกษาควบคู่กับการฝึกทั้งในและนอกเวลาเรียน โดยนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในขณะที่เดียวกันผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการทางการวิจัยศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนทักษะการบรรเลงดนตรีไทยและเจตคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาดนตรีไทย

เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาการสอนดนตรีไทยได้เปลี่ยนจากบ้านครูมาเป็นสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงมุ่งหวังว่ายุทธศาสตร์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นสามารถใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการสอนดนตรีไทยในสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามที่คาดหวัง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้โดยการผสมผสานทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมและกลุ่มปัญญานิยมเพื่อส่งเสริมผลการเรียนวิชาดนตรีไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาผลการใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้โดยการผสมผสานทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมและกลุ่มปัญญานิยมเพื่อส่งเสริมผลการเรียนวิชาดนตรีไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยพิจารณาจาก

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีไทยของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้โดยการผสมผสานทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมและกลุ่มปัญญานิยม

2.2 ทักษะดนตรีไทยของนักเรียนก่อนและหลังที่ได้เรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้โดยการผสมผสานทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมและกลุ่มปัญญานิยม

2.3 เจตคติที่มีต่อการเรียนดนตรีไทยของนักเรียนที่ได้เรียนรู้ก่อนและหลังเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้โดยการผสมผสานทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมและกลุ่มปัญญานิยม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม** หมายถึง การนำแนวคิดการสอนทักษะปฏิบัติของของ แฮร์ริว เดวิส และชิมป์สันผสมผสานกับแนวการสอนดนตรีไทยของ หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) มาเป็นแนวทางในการพัฒนายุทธศาสตร์หลักคือการจัดการกระบวนการจัดการเรียนรู้และใช้กฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ มาสร้างแบบฝึกทักษะวิชาดนตรีไทย

2. **ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยม** หมายถึง การนำทฤษฎีวิวัฒนาการเชิงสังคมของไวท์ฮอตสกีมุ่งเน้นที่การจัดกลุ่มสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนและทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์โดยมุ่งเน้นไปที่การจัดสภาพแวดล้อม และที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์มาเป็นยุทธศาสตร์รอง คือแนวทางสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนรู้

3. **ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้โดยการผสมผสานทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมและกลุ่มปัญญานิยม** หมายถึง แนวทางในการนำทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมและกลุ่มปัญญานิยมมาพัฒนาเป็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วยยุทธศาสตร์หลักที่เน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ และยุทธศาสตร์รอง คือการสนับสนุนกระบวนการจัดการการเรียนรู้ ซึ่งผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิรับรอง

4. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีไทย** หมายถึง ความรู้ความสามารถของผู้เรียนในการเรียนรู้วิชาดนตรีไทยตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และเนื้อหาสาระเพิ่มเติมดนตรีไทยซึ่งพิจารณาคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือกมีเนื้อหาในเรื่องพื้นฐานการบรรเลงดนตรีไทยและการฝึกบรรเลงเพลงไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยจำแนกความสามารถตามแนวความคิดของบลูม

5. **ทักษะดนตรีไทย** หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกของนักเรียนตามการปฏิบัติกิจกรรม ตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย (2553 : 38-39)

6. **เจตคติที่มีต่อการเรียนดนตรีไทย** หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่สามารถเป็นทั้งด้านบวกและด้านลบ ที่มีต่อการเรียนดนตรีไทยโดยใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้โดยการผสมผสานทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมและกลุ่มปัญญานิยม

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้พัฒนากระบวนการสร้างยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้โดยการผสมผสานทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมและกลุ่มปัญญานิยมต่อผลการเรียนวิชาดนตรีไทยดังแสดง

ในผังต่อไปนี้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้โดยการผสานทฤษฎีการเรียนรู้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม กฎการเรียนรู้ของธอร์นไคค์ แนวคิดการสอนทักษะปฏิบัติ แนวคิดการสอนดนตรีไทยของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยม

ประกอบด้วยทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ ทฤษฎีวิวัฒนาการเชิงสังคมของ ไวโกตสกี การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการวัดผลภาคปฏิบัติ ความรู้เกี่ยวกับดนตรีไทย การสร้างแบบฝึกทักษะ การจัดกลุ่มสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์การศึกษาศาภาพการจัดการการเรียนรู้วิชาดนตรีไทย ในการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาศาภาพการจัดการการเรียนรู้วิชาดนตรีไทยเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดยุทธศาสตร์นำเสนอผลการวิเคราะห์ประกอบด้วย การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการการเรียนรู้วิชาดนตรีไทยที่ดำเนินการอยู่ในประเทศไทยและปัญหาเกี่ยวกับการสอนดนตรีไทยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากกลุ่มเป้าหมายกลุ่มที่ 1 ครูผู้สอนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยจำนวน 7 คน กลุ่มที่ 2 ครูผู้สอนดนตรีไทยโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร จำนวน 15 คน กลุ่มที่ 3 ครูภูมิปัญญาด้านดนตรีไทย จำนวน 3 คน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการพรรณนา ตีความและสร้างสรุปจากเนื้อหาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการการเรียนรู้วิชาดนตรีไทยที่เกี่ยวกับผู้เรียน ได้แก่ 1) กระบวนการจัดการเรียนรู้ได้แก่ ขั้นตอนการวิธีการสอน การวัดผลประเมินผล การใช้สื่ออุปกรณ์ 2) ปัจจัยที่ส่งเสริมหรือสนับสนุนกระบวนการจัดการการเรียนรู้ สามารถสรุปผลในการสร้างยุทธศาสตร์ได้ดังนี้

1. หลักการของยุทธศาสตร์คือ การจัดกระบวนการการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ลงมือกระทำอย่างเป็นขั้นตอนที่ชัดเจนช่วยให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้และถ่ายโอนความรู้ได้อย่างอัตโนมัติการเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์สังคมและสติปัญญาและการจัดแนวทางสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

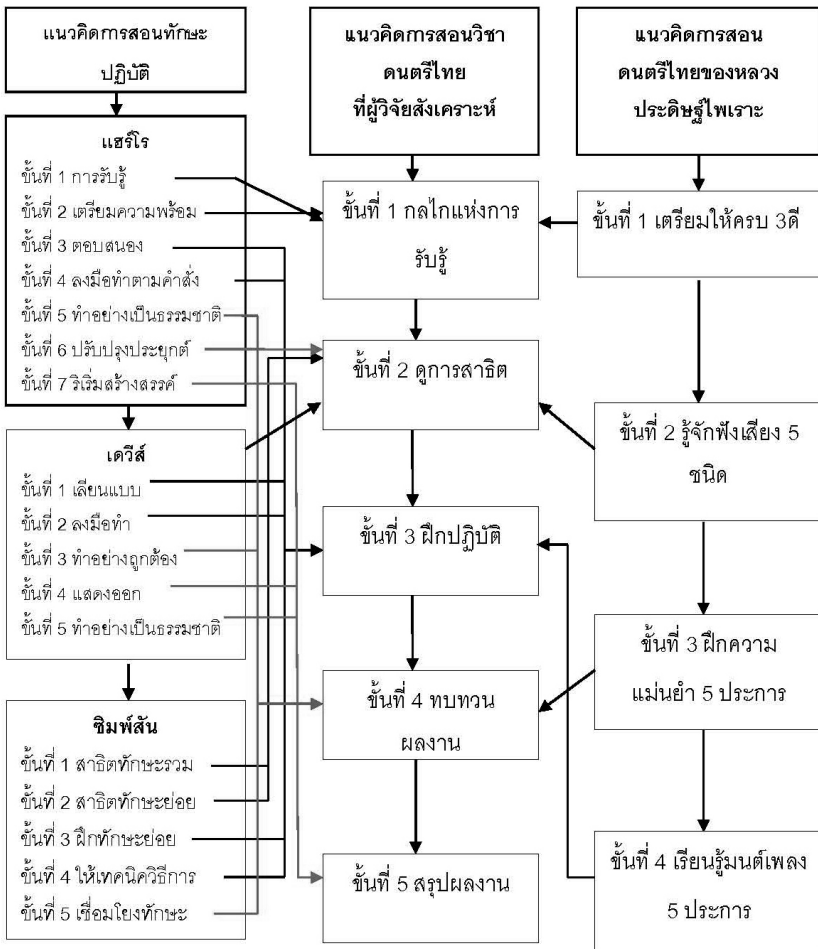
2. ทฤษฎีและแนวคิดของยุทธศาสตร์ มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ กลุ่มพฤติกรรมนิยม แนวคิดการสอนทักษะปฏิบัติแฮร์โรว์, เดวิสและ ซิมพ์สัน แนวคิดการสอนดนตรีไทยของครูหลวงประดิษฐ์ไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) ทฤษฎีการเรียนรู้

กลุ่มปัญญานิยมทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ เพียเจท์ทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคมของ ไวท์ฮอตสกี

3. จุดมุ่งหมายของยุทธศาสตร์ เพื่อให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีทักษะดนตรีไทยและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนดนตรีไทย

4. องค์ประกอบของยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์หลัก คือ กระบวนการจัดการการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน และยุทธศาสตร์รอง คือ แนวทางสนับสนุนกระบวนการจัดการการเรียนรู้

การสังเคราะห์ยุทธศาสตร์หลักคือการจัดกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนที่มีพื้นฐานจาก แนวคิดการสอนทักษะปฏิบัติแฮร์โรว์,เดวิสและ ซิมพ์สัน และแนวคิดการสอนดนตรีไทยของครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปะบรรเลง) สามารถแสดงดังภาพต่อไปนี้

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้

1. ยุทธศาสตร์หลักที่เน้นกระบวนการจัดการการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 กลไกแห่งการรับรู้ เป็นขั้นการปรับตัวให้พร้อมเพื่อการทำงานหรือแสดงพฤติกรรมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ให้พร้อมที่จะเรียนวิชาดนตรีไทยจากการให้นักเรียนนั่งสมาธิประกอบการฟังเพลงไทยเบา ๆ ทบทวนความรู้เดิมที่เรียนมาแล้วพร้อม แจ้ง/อธิบายวัตถุประสงค์ที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 ดุการสาธิต เพื่อให้นักเรียนได้ ฟังเสียง 5 ชนิด ประกอบด้วย เสียงในใจเสียงที่เราบรรเลงเสียงที่ผู้อื่นบรรเลงเสียงที่เกี่ยวข้องกับการบรรเลงเสียงที่ไม่เกี่ยวข้องกับการบรรเลง ควรสาธิตทักษะที่เกี่ยวกับดนตรีประกอบการใช้แบบฝึกทักษะ วิชาดนตรีไทยโดยการ สาธิตการเคาะอัตราจังหวะฉิ่ง/จังหวะหน้าทับในบทเพลงที่จะเรียน/การอ่านโน้ตเพลงในบทเพลงที่เรียนให้นักเรียนฟัง/ลักษณะท่าทาง การปฏิบัติเครื่องดนตรีที่นักเรียนฝึก/การบรรเลงเครื่องดนตรีที่ละเอียดเครื่องให้นักเรียนดู

ขั้นที่ 3 ฝึกปฏิบัติ เพื่อ เรียนรู้มนต์เพลง 5 ประการ ประกอบด้วย การมีบุคลิกภาพดี มีความแม่นยำในความทรงจำและความแม่นยำในการบรรเลงสามารถบังคับเสียงหนักเบาได้ บรรเลงได้ทั้งจังหวะช้าและเร็วและฝึกเทคนิคในการบรรเลง ครูให้ผู้เรียนฝึกตามกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและครูคอยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการอ่านโน้ตเพลงประกอบการเคาะอัตราจังหวะฉิ่ง/บุคลิกลักษณะท่าทางนักดนตรี เช่น การนั่ง การจับเครื่องดนตรีทุกเครื่อง/ทักษะการบรรเลงไปครั้งละ 2-4 ห้องเมื่อนักเรียนปฏิบัติตามครูบอกได้อย่างแม่นยำแล้วครูจึงเริ่มต่อทักษะย่อยส่วนต่อไปและให้นักเรียนปฏิบัติทักษะย่อยนั้นจนทำได้ทำเช่นนี้ไปเรื่อยให้ครบทุกส่วนจนจบบรรทัดหรือจบเพลง

ขั้นที่ 4 ทบทวนผลงาน เพื่อฝึกความแม่นยำ 5 ประการ ประกอบด้วย แม่นตา แม่นหู แม่นมือ แม่นใจ แม่นปาก ครูให้นักเรียนฝึกย้ำซ้ำทวนโดยการ ฝึกแบบคนเดียวโดยให้นักเรียนฝึกอ่านโน้ตเพลง/บรรเลงเครื่องดนตรีที่ตนเองถนัดจากนั้นให้ ฝึกแบบรวมวงดนตรีโดยให้นักเรียนรวมกลุ่มการอ่านโน้ต/บรรเลงเครื่องดนตรี โดยมีฉิ่งเป็นเครื่องควบคุมกำกับจังหวะ

ขั้นที่ 5 สรุปผลงาน เป็นการแสดงทักษะทั้งหมดที่ฝึกโดยการให้นักเรียนได้แสดงทักษะเช่น ร้องทำนองเพลงที่เรียนและบรรเลงเครื่องดนตรีในบทเพลงที่เรียนแบบคนเดียวและแบบเป็นกลุ่มหรือรวมวง

2. ยุทธศาสตร์รอง หมายถึง แนวปฏิบัติในการสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

2.1 การจัดกลุ่มสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ผู้วิจัยได้นำคะแนนการประเมินทักษะดนตรีไทยของนักเรียนมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย โดยยึดคนที่ มีทักษะดนตรีไทยสูงเป็นหัวหน้ากลุ่มเมื่อถึงเวลาปฏิบัติทักษะนักเรียนหัวหน้ากลุ่ม ทำหน้าที่ช่วยครูในการกำกับและนำนักเรียนภายในกลุ่ม

2.2 การใช้แบบฝึกทักษะ โดยมีเนื้อหาเริ่มจากง่ายไปยากโน้ตเพลง ที่ใช้ในการบรรเลงดนตรีไทย เนื้อหาความรู้และอธิบายขั้นตอนวิธีการฝึกหัด ดนตรีไทย

2.3 การจัดสภาพแวดล้อม แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

2.3.1 การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน เช่นการจัดมุม เครื่องดนตรีประเภทดีด สี ตี เป่า ให้เป็นหมวดหมู่ จัดเตรียมวางสื่ออุปกรณ์ ที่อยู่ใน สภาพใช้งานได้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ เปิดเพลงเบาๆ จัดห้องให้เหมาะสมกับการ นั่งบรรเลงดนตรี จัดมุมป้ายนิเทศและภาพแสดงกิจกรรม จัดห้องให้สะอาดเรียบร้อย

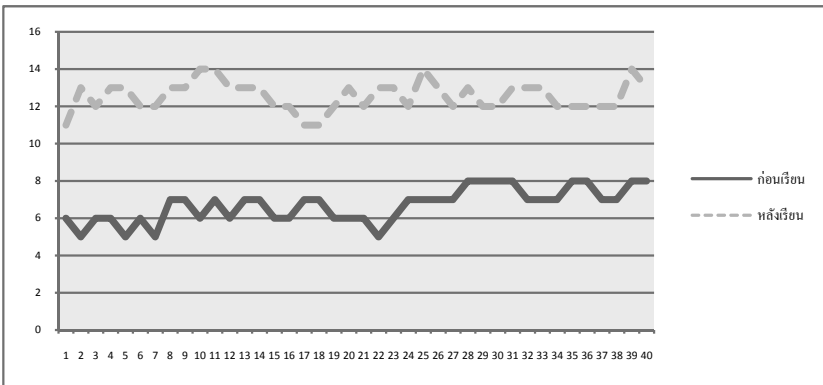
2.3.2 การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนให้มีความ สะอาดและปลอดภัย เช่น ปลุกต้นไม้ให้ร่มเงาที่มีที่นั่งพักผ่อนจัดสวนหย่อม มีเก้าอี้ นั่ง ให้เปลี่ยนอริยบท

3. ผลการประเมินยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้โดยการผสมผสาน ทฤษฎีการเรียนรู้

กลุ่มพฤติกรรมนิยมและกลุ่มปัญญานิยมโดยการนำ 1) นำยุทธศาสตร์ ที่พัฒนาขึ้น 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3) แบบประเมิน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ตรวจสอบหาคุณภาพโดยใช้การจัดอันดับคุณภาพแบบมาตราส่วนประมาณค่า ได้ค่า เฉลี่ย 4.89 หมายความว่า ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้โดยการผสมผสานทฤษฎีการ เรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมและกลุ่มปัญญานิยมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

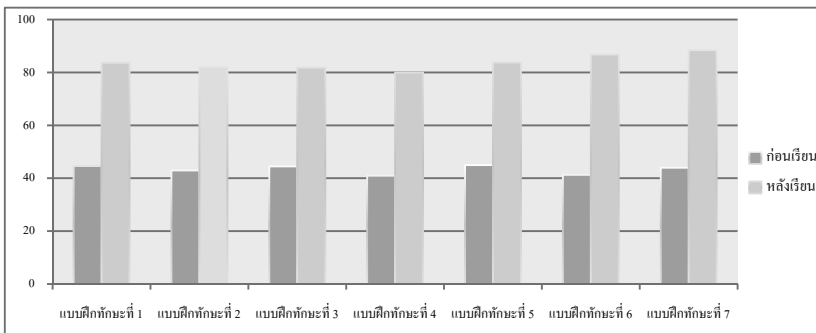
ระยะที่ 3 ผลการวิเคราะห์การใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้

1. ผลการทดลองใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้โดยการผสมผสานทฤษฎี การเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมและกลุ่มปัญญานิยมกับกลุ่มทดลองเพื่อศึกษาคะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน

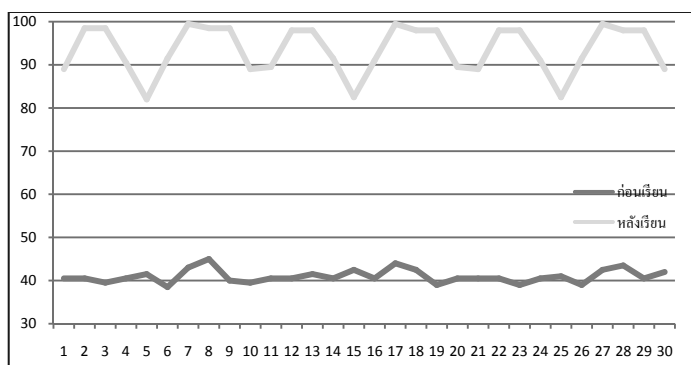
จากภาพคะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน จำนวน 40 คน ทำคะแนนก่อนเรียนได้คะแนนระหว่าง 4- 8 คะแนน ทำคะแนนหลังเรียนได้ระหว่าง 12-14 คะแนนและนักเรียนทุกคนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. ผลการทดลองใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้กับกลุ่มทดลองเพื่อศึกษาทักษะดนตรีไทยก่อนและหลังเรียน

จากภาพ นักเรียนจำนวน 40 คนสามารถทดสอบทักษะดนตรีไทยได้ คะแนนของแบบฝึกที่ถึงแบบฝึกที่ 7 เรื่องการฝึกบรรเลงเพลงจินตมณี (เถา) โดยมี คะแนนก่อนเรียนระหว่าง 40-45 คะแนนและ มีทักษะหลังเรียนได้ระหว่าง 80-89 คะแนน

3. ผลการทดลองใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้กลุ่มทดลองเพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนดนตรีไทยก่อนและหลังเรียน

จากภาพ แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนดนตรีไทยพบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนดนตรีไทยก่อนเรียนในระดับค่อนข้างต่ำ คิดเป็นร้อยละ 39.00 – 45.00 และมีเจตคติหลังเรียนในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 82.00-99.00

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้วิชาดนตรีไทยที่พัฒนาขึ้นเป็นยุทธศาสตร์หลัก 5 ขั้นตอน มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเชื่อมโยงของ ธอร์นไนด์ โดยการผสมผสาน รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแอร์โรว์ เดวิส ซิมสัน และการสอนดนตรีไทยของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ควบคู่กับการนำทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยมมาเป็นยุทธศาสตร์รอง คือแนวทางในการสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนรู้ได้แก่ทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการเชาวน์ปัญญาของเพียเจต์ จากแนวความคิดที่เชื่อว่าคนเราทุกคนตั้งแต่เกิดมาพร้อมที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมโดยนำมาเป็นพื้นฐานในจัดสภาพแวดล้อมในการจัดการการเรียนรู้

ผสมผสานกับ ทฤษฎีพัฒนาการเขาวนปัญญาของไวทือทสกี ได้แก่ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

โดยนำเทคนิคการสอนแบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนมาเป็นแนวทางในการจัดการการเรียนรู้เมื่อนักเรียนได้ถูกวางเงื่อนไขจากพัฒนาญุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ โดยการผสมผสานทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมและกลุ่มปัญญานิยมต่อผลการเรียนวิชาดนตรีไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า ผลตอบสนองของนักเรียนมีการพัฒนาขึ้น สอดคล้องกับ แนวคิดในทฤษฎีที่นำมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาญุทธศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนควรศึกษาญุทธศาสตร์หลักและญุทธศาสตร์รองให้เข้าใจก่อนนำไปใช้และควรวางแผนในการจัดกระบวนการเรียนรู้

1.2 หากครูผู้สอนมีความประสงค์ในการจัดกลุ่มสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ครูผู้สอนควรเลือกนักเรียนที่มีพื้นฐานและมีทักษะดนตรีไทยที่ดีกว่าเพื่อนเป็นหัวหน้ากลุ่ม มาแนะนำ ชักจูงให้เกิดความมั่นใจำเพื่อทำหน้าที่ในการคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือเพื่อน

1.3 ควรมีการฝึกซ้อมนอกเวลาเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะในการบรรเลงดนตรีไทยได้ไพเราะยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาผลการใช้ญุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้โดยการผสมผสานทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมและกลุ่มปัญญานิยมต่อผลการเรียนวิชาดนตรีไทยในนักเรียนนักเรียนที่มีระดับอายุที่แตกต่างกัน

2.2 ศึกษาผลการใช้ญุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้โดยการผสมผสานทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมและกลุ่มปัญญานิยมที่มีต่อการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551**. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ทีศนา แคมมณี. (2548). **ศาสตร์การสอน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและกรมศิลปากร. (2553). **เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย**. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- อัษฎาวุธ สาคริก. **การสอนดนตรีไทยของหลวงประดิษฐไพเราะ**. สืบค้นจาก : <http://www.thaikids.com>. วันที่สืบค้น 18 ตุลาคม 2550.
- อานันท์ นาคคง. (2547). **หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) : มหาดุริยวงวิกรมเจ้าพระยาแห่งอุษาคเนย์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- อุสา สุทธิสาคร. (2543). **พัฒนา EQ เด็กได้อย่างไร**. กรุงเทพฯ : แพลนพับลิชชิง.
- Harrow. A. (1972). **A taxonomy of the psychomotor domain : A guide for developing behavioral objectives**. New York : Longman.
- Piaget, J. (1982). Intellectual evolution for adolescence to adulthood. **Human Development**, 19, 1-12 .
- Simpson, D. (1972). **Teaching physical education : A system approach**. Boston : Houghton Mufflin Co.
- Thorndike, E.L. (1982). **Adult Learning** . London : Macmillan.
- Vygotsky, L.S. (1978). **Education psychology**. Florida : CRC Press LLC.